

Motion till riksdagen

1989/90:N4

av Per Westerberg m. fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:25 med
förslag om tilläggsbudget I till statsbudgeten
för budgetåret 1989/90

Sammanfattning

Regeringen har tidigare låtit Domänverket köpa 25 procent av ASSI. Nu föreslår regeringen att staten skall delta i en nyemission. Staten skall direkt teckna aktier för 262,5 miljoner kronor och indirekt, genom Domänverket, för ytterligare 87,5 miljoner kronor. Förslaget bör avvisas. Genomförs förslaget förstärks ASSI:s särställning som helägt statligt skogsindustriföretag ytterligare. Regeringen bör avstå från att teckna aktier vid nyemissionen. Därefter bör statens övriga innehav i ASSI avyttras. Det finns ingen anledning för staten att äga ett skogsföretag.

För att ASSI skall kunna introduceras på börsen behöver företaget få en struktur som mer liknar andra stora skogsindustriella företag. I stället för att ASSI genom ägande och leveransavtal knyts till Domänverket bör ASSI tillföras skogsmark från Domänverket. ASSI:s kapitalbehov bör därefter kunna tillfredsställas på riskkapitalmarknaden. Målsättningen måste vidare vara att staten därefter säljer sitt aktieinnehav i ASSI.

Bakgrund

ASSI skapades 1942 som ett dotterbolag till Domänverket och övertog då Domänverkets sågverk. Företaget var då nästan helt inriktat på sågverksverksamhet. Det fanns ursprungligen ett regionalpolitiskt syfte bakom företagsbildningen – att bereda arbete på sysselsättningssvaga orter. I likhet med praktiskt taget alla andra statliga industrisatsningar har inte heller ASSI motsvarat de uppställda förväntningarna. ASSI har haft betydligt större problem än de flesta andra stora skogsindustriella bolag. Staten har flera gånger fått skjuta till ytterligare kapital, senast 2 miljarder kronor 1983.

Under 1980-talet har ASSI genomgått en omfattande strukturell förändring. Företaget har avyttrat sin sågverksrörelse (i Norrbotten till Domänverket, i Mellansverige till privata intressenter) och träfönstertillverkaren Etri. ASSI koncentrerar sig nu på tillverkning av pappersprodukter för förpackningar.

Till skillnad från de tre stora s. k. blocken inom svensk skogsindustri saknar ASSI egna skogstillgångar. ASSI måste således köpa all massaved. Domänverket svarar för ca 30 procent av ASSI:s vedbehov. Visserligen kan

massavedsförsörjning säkras genom långsiktiga leveransavtal, men frånvaron av egen skog innebär en finansiell och konjunkturbetingad svaghet.

Mot. 1989/90
N4

ASSI har meddelat att företaget inom en femårsperiod anser sig behöva investera ca 5 miljarder kronor. Denna investeringsvolym kan inte egenfinansieras utan kräver tillskott av ägarkapital.

Regeringens förslag

När regeringen i proposition 1988/89:150 lade fram förslag om att Domänverket skulle få köpa 25 procent av aktierna i ASSI motsatte vi oss detta. Dess värre fick regeringen majoritet för sitt förslag.

Det nu framlagda regeringsförslaget innebär att ytterligare statligt kapital tillskjuts ASSI dels direkt över budgeten, dels genom Domänverket. Riksdagen bör avvisa detta.

De statliga skogsföretagens framtid

Staten bör i princip inte äga företag. I en gemensam borgerlig trepartimotion (1988/89:N220) föreslogs att i första hand bör de företag eller företagsgrupper som i dag arbetar under kommersiella betingelser på en marknad successivt säljas. I andra hand bör även delar av verksamheten inom affärsverken utsättas för konkurrens och säljas.

Det innebär att staten på sikt bör avveckla hela sitt ägarengagemang i ASSI och att delar av Domänverkets produktiva skogstillgångar skall överföras till privat ägande.

ASSI:s framtid

I den ovan refererade motionen konstaterades att ASSI i januari 1989 ännu inte var moget för börsintroduktion. Dock redovisades att nödvändiga strukturförändringar torde kunna genomföras inom två år.

För att ge ASSI bättre framtidsförutsättningar bör en del av Domänverkets skogsmark överföras till ASSI. Därmed får ASSI liksom de övriga skogsbolagen möjlighet att till en del täcka massavedsbehovet genom leveranser från egna skogar. Därigenom kan företaget genom eget veduttag delvis jämna ut prisvariationer på köpt ved.

Den nu föreslagna nyemissionen bör om möjligt genomföras. Staten och Domänverket bör avstå från sin rätt att teckna aktier. Den planerade nyemission som krävs för att ASSI skall kunna genomföra nödvändiga investeringar bör i ett sådant läge kunna göras på marknadsmässiga villkor via börser. För att detta emissionserbjudande skall väcka förtroende på marknaden bör riksdagen uttala att Domänverket och staten kommer att avyttra sitt ägande i ASSI.

Regeringen bör också återkomma med förslag till hur skogsmark som volymmässigt ungefärligen motsvarar den nuvarande virkesförsäljningen från Domänverket till ASSI skall kunna överföras till ASSI.

När skog överföres till ASSI bör i första hand skog med stora massavedsinslag och som inte ligger i omedelbar anslutning till privata skogs- eller jordbrukare komma i fråga.

För många lantbrukare vore inköp av Domänverksskog i gårdens närhet en möjlighet att bo kvar på landsbygden och fortsätta sin näringsverksamhet. Domänverket bör successivt bjuda ut skog till intresserade markägare i skogsområdenas närhet. De som i dag arrenderar mark av Domänverket skall givetvis också få möjlighet att köpa skog.

Leveranser från Domänverket är mycket viktiga, inte bara för Domänföretags egna sågar utan också för en lång rad privata sågverk. De olika sågverken kommer vid en utförsäljning av Domänverkets skogar att successivt likställas. Privata sågverk bör också få möjlighet att köpa skogsmark från Domänverket. På så sätt kan de också få en säkrare virkesförsörjning.

Mot. 1989/90
N4

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag att till *Teckning av aktier i AB Statens Skogsindustrier (ASSI)* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag på 262 500 000 kr.,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om statens deltagande i nyemission från ASSI,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående avyttring av statens aktieinnehav i ASSI,
4. att riksdagen hos regeringen begär förslag till överföring av skogsmark från domänverket till ASSI i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 16 november 1989

Per Westerberg (m)

Nic Grönvall (m)

Karin Falkmer (m)

Stig Bertilsson (m)

Gunnar Hökmark (m)

Lars G Ahlström (m)

Bertil Danielsson (m)